

Incipit Tractatus de ps. LXVII

Psalmi huius titulus non videtur esse
 Donerose disputationis: simplex enim
 apparet et facilis. Nam ita se habet.
In fine: ipsi David psalmus can-
 tici. In multis autem ista psalmus admonuum
 quod sit in fine: quoniam finis legis christus ad iustici-
 am omni crediti: finis qui perficit: non qui con-
 sumat aut perdat. Verum si quis conetur in-
 quirere: quod sibi velit psalmus cantici: cur non aut
 psalmus aut cantici: sed utriusque: vel quod insit
 in psalmum cantici: et canticius psalmi: quia et sic
 quorundam psalmorum tituli inscribuntur: iuveni et
 fortasse aliquid quod acutioribus et ociosioribus
 nos reliquit. Discreuerunt quidam an nos in
 cantici et psalmum: ut quoniam cantici ore profertur:
 psalmus autem visibili organo adhibito: id est
 psalterio canitur. Videantur cantico signifi-
 cari intelligentie mentis: psalmo vero opera
 corporis: sic in hoc ipso sexagesimo septimo que
 nunc tractatum suscepimus: illud quod dictum est:
Cantate deo: psallite nois eius: ita quidam discre-
 uerunt: ut cantate deo dictum videatur: quia ea que
 in seipso mens agit deo nota sunt: ab hominibus
 non videntur: opera vero bona quoniam id videnda sunt
 ab hominibus: ut glorificet patrem nostrum qui in celis est:
 merito dictum sit: psallite nois eius: id est diffa-
 mationi eius: ut laudabilis nois eius. Hanc dif-
 ferentiam alicubi quantum recolo: etiam ipse se-
 cutus sum. Adueni autem legisse nos etiam psal-
 lite deo: quia talia que visibiliter bene operamur: non
 tantum hominibus: sed etiam deo placet. Non autem omnia que
 deo placet etiam hominibus presentia: que videre non
 possunt. Tamen mirum est si quemadmodum utriusque le-
 gitur: et cantate deo et psallite deo: ita alicubi
 legi potest: cantate nois eius. Quod si et hoc in scriptu-
 ris sanctis dictum inuenitur: hec differentia frustra
 elaborata est. Nouet etiam me quod generali
 nomine magis psalmi quam cantica vocantur: ita
 ut dominus diceret: que scripta sunt in lege et prophetis
 et psalmis de me: et liber ipse psalmorum dicitur
 non canticorum: sic scriptum est inquit in libro psal-
 morum: cum potest secundum istam differentiam: cantica
 dici debuisse videantur: quoniam canticum etiam sine
 psalmo esse potest: psalmus vero sine cantico esse
 potest. Presentia etenim cogitationes esse mentis quam
 non sint opera corporalia: nullum est autem opus bo-
 num: cui non sit in mente cogitatio: ac per hoc:
 id est ibi et ibi utrobique psalmi: et tamen sic di-
 xi generaliter psalmi appellantur non cantica: li-
 berque psalmorum non canticorum. Et si intelligantur
 atque discutiantur sensus dictorum ubi titulus
 est tantum psalmi: et ubi tantum canticum: et
 ubi non psalmus cantici: sicut in isto: sed can-

tici psalmi inscriptum est: nescio utrum possit
 ista differentia demonstrari. Proinde sic ce-
 pamus relinquentes ista eis que presentia et quibus va-
 cat talia discernere: et certa differentiarum ra-
 tione definire: nos quantum adiuuante domi-
 no valemus huius psalmi textum consideremus
 atque tractemus.

Expositio psalmi.

Exurgat deus et dissipentur ini-
 mici eius: Factum est: exurrexit
 christus: qui est super omnia deus benedictus
 in secula: et dispersi sunt inimici eius per omnes gen-
 tes. Iudei in eoispo loco ubi inimicitias exer-
 cuerunt debellati: atque inde percuta dispersi:
 et nunc oderunt: sed metuntur: et in ipso metu fa-
 ciunt quod sequitur. Et fugiat qui odert eum a fa-
 cie eius. Fuga quippe est timor. Nam car-
 nali fuga que fugiunt ab eius facie: que ubique pe-
 sentie sue demonstrat effectum: Quo abibo
 loquitur ille a spiritu tuo: et a facie tua que fugiam: Nunc
 ergo non corpe fugiunt: timendo sed non laten-
 do: nec ab ea facie quam non vident: sed ab ea
 quam videre cogunt. Facies quippe eius appella-
 ta est presentia eius per ecclesiam eius. Tamen illis inimi-
 cibus dicit. Amo videbitur filium hominis veni-
 entem in nubibus: sic venit in ecclesia sua: diffun-
 des eam toto orbe terrarum: in quo dispersi sunt
 inimici eius. Uenit autem in talibus nubibus: de quibus
 dicit: Ad dabo nubibus meis: ne pluant su-
 per eam imbrem. Fugiat ergo qui odert eum a facie
 eius: timeat a presentia sanctorum fidelium eius: de quibus
 dicit: Cum uni ex minimis meis fecisset mi-
 hi fecistis. Sic deficit fumus deficit:
Extulerunt enim se ab ignibus odiorum suo-
 rum: insubie typum: et ponentes in celum os suum
atque clamantes: crucifige crucifige: capto il-
 luserunt: pedentem irriserunt: et vni victores tu-
 muerunt: mox victi euauerunt. Sicut flu-
 it cera a facie ignis: sic pereat pec-
 catores a facie dei. Quod fortasse eos
 hoc loco significauerit: quorum duricia in pe-
 nitentie lachrymis soluit: tamen etiam illud in-
 telligi potest ut futurum iudicium continent: quia
 cum in hoc seculo sic fumus se extollendo: id est
 supbiendo defecerint: veniet illis in fine ex-
 tremam damnatio: ut ab eius facie pereant in
 eternum: cum in sua claritate fuerit presentat:
 velut ignis ad penam impiorum: lumines in
 storum. Benignus sequitur. Et iusti iocun-
 dentur et exultent in conspectu dei: de-
 lectentur in leticia. Tunc enim audiet. Ve-
 nite benedicti patris mei percipite regnum. Iocun-
 dentur ergo qui laborauerunt: et exultent in conspectu
 dei. Non enim erit exultationis huius tantum

corā hominib⁹ inanis vlla iactātia: sed in cōspectu ei⁹ qui sine errore inspiciat qd donavit. **Belectent** in leticia: nō iā exultātes cū tremore sicut in h̄ seculo: q̄ diu temptatio est vita hūana sup terrā. **Beinde** se ad ipsos cōuertit q̄b⁹ tātā spem dedit ⁊ hic vi uētes alloquit ⁊ hortat. **4 Cātate deo psallite noi eius:** **Jā** hinc in tituli expositione qd videbat p̄locuti sum⁹: **Cātate** deo qui uiuit deo: psallit noi eius qui operat in gl̄a ei⁹. **Jā** i cātādo: ita i psallēdo: id est sic uiuēdo: sic opando. **Iter facite ei:** inq̄t: q̄ **ascendit super occasum.** **Iter** facite chusto: vt per speciosos pedes euāgelizātis: puia sint ei corda credentiū. **Ipe** est enī qui ascēdit sup occasū: siue qz nō eū excipit noua vita se ad eū p̄uertētis nisi vet⁹ occiderit: huic seclō renūciātis: siue qui ascendit sup occasū: cū resurgendo vicit corpis casuz. **Dñs enī nome est ei.** **Quod** illi si cognouissent nunq̄ dñm glorie crucifixissent. **¶ Et exultate in cōspectu ei⁹:** **¶ Vos** quib⁹ dictū est: canitate deo: psallite nomini eius: iter facite ei q̄ ascendit super occasum: et iam exultate in cōspectu eius quasi tristes: semp autē gaudentes. **Bum** enim facitis iter ei: dum p̄paratis quia veniet gentesq̄ possideat: multa passuri estis in conspectu hominuz tristia. **Sed** vos nō solum nolite deficere: sētā exultate: nō in cōspectu hominū: sed in conspectu dei. **Spe** gaudentes: in tribulatione tolerantes: **Exultate** in conspectu dei. **Illi** enim qui vos in conspectu hominum turbant. **Turbabuntur a facie eius: patris orphanorum ⁊ iudicū viduarū.** **Belatos** enim putant a q̄bus plerūq̄ gladio verbi dei ⁊ parentes a filijs: ⁊ mariti ab vxorib⁹ separant: sed habent consolationez desituti: atq̄ viduati patris orphanoz: ⁊ iudicis viduarū: habent eius solationē qui ei dicunt: qm̄ pater meus ⁊ mater mea dereliquerūt me: **dominus** autē assumpsit me: ⁊ qui sperauerūt in dño p̄sistētes in orationib⁹ nocte ac die: a cui⁹ facie illi turbabunt cū viderūt se nihil p̄ficere: qm̄ totus mūdus post eū abiit. **Nā** de his orphanis ⁊ viduis: id est spei secularis societate desituti sūt: dñs sibi tēplum fabricat: de quo consequenter dicit. **¶ Dñs i loco sancto suo.** **Quis** enī sit locus ei⁹ aperuit cū dicit: **Be⁹ qui in habitare facit vni⁹ modi i domo.** **¶ Ananimes:** vnuz sentientes: iste est locus

sanct⁹ dñi. **Cū** enī dixisset: dñs in loco sancto suo: tanq̄ req̄rerem⁹ i quo loco: cū ille vbiq̄ sit totus: ⁊ nullus eū p̄tineat corporalī spaciōrū locus: ilico subiecit: ne q̄ramus euz absq̄ nobis: sed pot⁹ vni⁹ modi habitātes in domo mereamur: vt habitare etiā ipse dignet in nobis. **Iste** est enī locus sanct⁹ dñi: qd pleriq̄ hoies querūt: vt habeāt vbi orantes exaudiant. **Sint** ergo ipsi qd querūt ⁊ q̄ dicūt in cordibus suis: id est in talibus cubilib⁹ suis cōpungant: habitātes vnus modi in domo: vt a dño magne dom⁹ inhabitent: ⁊ apud seipos exaudiant. **Est** enī dom⁹ magna in qua non solū aurea vasa sūt ⁊ argētea: sed ⁊ lignea ⁊ fictilia: ⁊ alia quidē sunt i honorē: alia in cōtūelia: **¶ Si** q̄ autē mūdauerint semetipos a vasis p̄tūmelie: erūt vni⁹ modi in domo ⁊ locus sanct⁹ dñi. **Nā** sicut in magna hominis domo: nō in qualicunq̄ loco ei⁹ requiescit dñs eius: sed in aliquo vtiq̄ secretiore ⁊ honoratiore loco: sic de⁹ nō in oib⁹ qui in domo eius sūt habitāt: nō enī habitāt in vasis p̄tūmelie: sed locus sanct⁹ eius sunt quos habitare facit vnus modi vel vnus moris in domo. **Qui** enī tropi grece dicunt: ⁊ modi ⁊ mores latine interpretari p̄nt: nec habet grecus qui inhabitare facit: sed tñn habitare facit. **Dñs** ergo i loco sancto suo. **Quis** est locus iste: **Ipe** deus eū sibi fac: **Beus** enī habitare fac vni⁹ moris in domo: hic est loc⁹ sanct⁹ ei⁹. **¶ Qd** autē gratia sua sibi edificet hūc locū: nō meritis eoz p̄cedentib⁹ ex quib⁹ eū edificat: vide quid sequat. **¶ Qui educit cōpeditos in fortitudine:** **Soluit** enī graui vincula p̄ctoz quib⁹ impediēbant ne ambularet i via p̄ceptoz: educit autē eos i fortitudine: quā aut ei⁹ grām nō habebāt. **¶ Sūt amaricantes q̄ habitāt in sepulchris:** **¶ Id** est oino mortuos occupatos in opib⁹ mortuis: bi enī amaricant resistendo iusticie: nā illi cōpediti forsitā volūt ambulare nec p̄nt: vtiq̄ p̄cant vt possint: ei⁹ dicūt: d̄ nccitatib⁹ meis educ me: **A** quo exauditi gr̄as agūt dicētes: **¶ Birupisti vincula mea.** **Isti** autē amaricantes qui habitāt in sepulchris: in eo genere sunt qd alio loco sc̄ptura significat dicens: a mortuo velut qui non sit perit confessio: vnde est illud: **¶ Peccator** euz venerit in p̄fundū malozū contemnet. **¶ Aliud** est enim desiderare: aliud oppugnare iusticiā: aliud a malo liberari velle: aliud mala sua defendere

Alia lra. nū dicit

Alia lra. omē illi.

a nob

Alia lra. i vincos.

Alia lra. i cos q̄ exasperant.

Alia lra. i deus.

Alia lra. i mois.

potius q̄ fateri: vtrosq̄ tñ ḡra christi educit i fortitudine. **Qua** fortitudine: nisi vt aduersus pctm̄ vsq̄ ad sanguinē certent: Ex vtrosq̄ enim genere fiunt idonei: quib̄ cōstruatur locus sanctus ei⁹: illi soluti: illi resuscitati: quia ⁊ mulieris quaz alligauerat sathanas p̄ decē ⁊ octo annos: iubēdo vinctulū soluit: ⁊ Lazari mortē clamādo superauit. **Qui** fecit hec in corporibus: p̄t mirabiliora facere i morib⁹: ⁊ facere vni⁹ modi habitare in domo: educens compeditos i fortitudine: similiter amaricantes qui habitant in sepulchris. **De** cū egredieris coram pp̄lo tuo. **Egressus** eius intelligitur: cum apparet i operib⁹ suis. **Apparet** autē non omnibus: sed eis qui nouerunt opera eius intuen. **Non** enī ea nūc opa dico: que cōspicua sunt omnib⁹: celū ⁊ terram ⁊ mare: ⁊ vniuersa que in eis sūt: sed opa quib⁹ educit cōpeditos in fortitudine: similiter amaricātes qui habitāt in sepulchris: ⁊ facit eos vni⁹ moris habitare i domo: sic egrediet corā populo suo: id est corā eis qui istā gratiā eius intelligūt. **Beniq̄** sequit. **Cum** trāsieris i deserto. **Terra** mota est: Desertū erat gētes que ignorabant deū: desertuz erat vbi lex nulla ab ipso deo data erat: vbi nulli prophete habitauerāt: dñiq̄ eē v̄tuz p̄dicarāt. **Cū** trāsieris in deserto: est p̄dicauerūt in gētib⁹ terra mota est: terreni hoies ad fidē excitati sūt. **Sz** vñ mota est: **Etenī** celi distillauerūt a facie dei: Forsitan h̄ aliquis recolat illud tps: qñ in deserto de⁹ trāsibat corā pp̄lo suo: corā filiis israel: die in colūna nubis: nocte in fulgore ignis: et hoc esse sentiat: qd̄ celi distillauerūt a facie dei: qñ māna pluit pp̄lo suo: h̄ etiā esse qd̄ sequit. **Mōs** syna a facie dei israel: **Pluuiā** volūtariā segregās de hereditati tue: Quia i mōte syna locut⁹ ē de⁹ ad Moysē qñ legē dedit: vt māna sit pluuiā volūtariā: quā segregauit de hereditati sue: id est pp̄lo suo: qz solos eos ita paut: nō vt ceteras gētes: vt qd̄ deinde dicit. **Et infirmata est:** Ipa hereditas infirmata intelligat: qñ murmurātes māna fastidiose respuerūt: desiderātes escas carniū: ⁊ ea qd̄ velsi i egypto psueuerāt. **Sz** in his v̄bis si pp̄ietas tñmō lfe nō spiritualis requirendus est intellectus: oportet vt ostendat scdm̄ pp̄ietatē carnalē: q̄ tñc cōpediti: quib⁹ etiā habitātes i sepulchris: educti sūt in fortitudine: **Beinde** si ille po-

Alia lra.
† egredieris.
† i aspectu populi tui.

Alia lra.
† trāsieris.

Alia lra nō h̄.
Alia lra.
† syna.
† segregabis.

pulus: illa sc̄ hereditas dei fastidio māna respues infirmata est: nō debuit seq̄. **Tu** vero p̄fecisti eā. **Sz** tu v̄o p̄cussisti eā. **Deo** quippe offenso p̄ illa murmura atq̄ fastidia: ingēs plaga secuta ē. **Postremo** illi oēs in heremo p̄sternati sūt: nec quisq̄ eoz̄ p̄ter duos terrā meruit p̄nulliōis ltra re: q̄q̄ etiā si dicat in filiis eoz̄: hereditas illa perfecta: nos sensum spiritualem liberius tenere debemus. **Omnia** quippe illa in figura cōtingebant illis: donec aspiraret dies: et remouerentur vmbre. **Aperiat** itaq̄ nob̄ pulsantib⁹ dñs: ⁊ mysterioz̄ eius quātū ip̄e dignat̄ secreta pandantur. **Etenī** vt fra mota eēt ad fidē: cū i desertū gentiū trāsiret euangeliū: celi distillauerūt a facie dei. **Hi** sūt celi de quib⁹ i alio psalmo canitur: **Celi** enarrant gloriā dei. **De** his quippe paulopost ibi dicit: **Nō** sūt loquele neq̄ sermones quorum nō audiant voces eoz̄: **In** omnē terrā exiuit son⁹ eoz̄: ⁊ in fines orbis frev̄ba eoz̄. **Nec** tñ ist̄ celis tāta gl̄ia tribuēda ē: tāq̄ ab hoib⁹ illa gratia venerit in desertū gentiū: vt fra moueret ad fidē. **Nō** enī celi a seipsis distillauerūt: sed a facie dei vniq̄ inhabitātes eos: ⁊ faciētis eos inhabitare vni⁹ moris in domo. **Ipsi** enī sūt ⁊ mōtes d̄ quib⁹ dicit: **Le** uauit oculos meos i mōtes: vnde veniet auxilium mihi: ⁊ tñ ne in hoib⁹ spem posuisse videret: p̄tinuo sbiecit: **Auxiliū** meū a domino qui fecit celū et terrā. **Ei** quippe alio loco dicit: **Illuminās** tu mirabiliter a mōtib⁹ eternis. **Quis** a mōtib⁹ eternis: tñ illuminās tu. **Sic** ⁊ hic: celi distillauerūt: h̄ a facie dei. **Etenī** ipsi salui facti sūt p̄ fidē: ⁊ hoc nō ex seipsis: sed donū dei est: non ex operib⁹: ne forte q̄s extollat. **Ipsi** enī firmus signētū: q̄ facit vni⁹ modi habitare i domo. **Sed** quid est qd̄ sequit: **mōs** syna a facie dei israel: **An** subaudiēdū est distillauit: vt qd̄ vocauit celoz̄ noiē: h̄ voluerit intelligi noiē etiā mōtis syna: sicut dixim⁹ eos vocare montes: q̄ vocati sūt celi: **Nec** in isto sensu mouere debet: q̄ mōs nō montes: cum ibi dictum sit celi non celuz: quia ⁊ in alio psalmo cū ibi dictū eēt: **Celi** enarrant gloriā dei: more scripture eundem sensum verbis alijs repetens subsequēnt dictū est: **Et** opera manuz eius annūciat firmamētū. **Prius** dixit: celi nō celū: et tñ postea nō firmamēta: sed firmamētū. **Locauit** enim deus firmamētum celum: sicut in genesi scriptū est. **Ira** ergo celi ⁊ celum:

mōtes et mōs nō aliō: s̄b̄ ip̄m: sicut ecclie mltē et vna ecclia: nō aliud s̄b̄ ip̄m. **Cur** q̄ mōs syna q̄ i s̄uitutē generat: sic dicit **Ap̄l̄s**. **An** forte lex ip̄a intelligēda ē i mōte syna: quā distillauit celi a facie dei vt fra moueret. **Et** ip̄e est terremotus: cū turbabunt hoīes qz legē implere non p̄nt. **Qd** si ita ē: hec est et pluuia voluntaria: de qua p̄sequēter dicit: pluuia voluntaria segregās de hereditati tue: qz nō fecit sic vlli genti: et iudicia sua nō manifestauit eis. **Segregauit** itaqz pluuia hāc voluntaria de hereditati sue: qd legē dedit: et infirmata ē vel ip̄a lex: vel ip̄a hereditas. **Lex** infirmata sic accipi potest: eo qz nō impleret: nō qz ip̄a infirma sit: s̄ qz infirmos facit minādo penam: nec adiuuādo p̄ grām. **Nā** et **Ap̄l̄s** ip̄o verbo vsus est vbi ait: qd enī ip̄ossibile erat legē: in q̄ infirmabat p̄ carnē: significare volēs qz per spiritū sc̄tū implet: tñ ip̄am dixit infirmari cū ab infirmis nō possit impleri. **Infirmata** vō ip̄a hereditas: id est ip̄e p̄pls data sibi lege sine vlla ambiguitate itelligit. **Lex** enī subintravit: vt abū daret delictū. **Qd** autē seq̄t: **Tu** vō p̄fecisti eā: ad legē ita f̄fert: qz sc̄dm illd̄ p̄fecta: id est impleta ē qd d̄ns in euāgelio dicit: nō veni soluere legē s̄ implere. **Un̄** et **Ap̄l̄s** q̄ dixerat legē infirmatā esse p̄ carnē: qz nō implet caro: qd p̄ spiritū impletur: id ē p̄ grām sp̄uālē. **Ip̄e** itē dicit vt iusticia legis impleret in nobis: q̄ nō sc̄dm carnē abulam: s̄ sc̄dm spiritū. **Hoc** ē ḡ: tu vō p̄fecisti eā: qz plenitudo legē est caritas: et caritas dei diffusa est i cordib̄ nr̄is: nō p̄ nos ip̄os: sed p̄ spiritū sc̄tū q̄ dat̄ est nob̄. **Hoc** est tu vō p̄fecisti eā: si legē p̄fecisse intelligat: si vō hereditatē: faciliōr est intellectus. **Si** enī p̄pter s̄ dicta ē hereditas dei infirmata est: id est p̄pls dei infirmat̄: data lege qz lex s̄b̄intravit: vt abū daret delictū: **Ergo** qd seq̄t: tu vō p̄fecisti eā: ex illo itelligit qd enī i **Ap̄l̄o** sequit̄: **Vbi** autē abūdauit peccatū: sup̄abūdauit grā. **Nāqz** abūdātē delicti: mltiplicate sūt iniquitates eoz: et postea accelerauerūt: qz ingemuerūt: et inuocauerūt: vt ip̄o adiuuāte impleret: quod ip̄o iubēte nō iplebat. **Est** i his v̄bis et ali⁹ sensus q̄ p̄babilior mihi videt̄. **Ad** hō enī cōgruēt̄ itelligit ip̄a grā pluuia voluntaria: qz nullis p̄cedētib̄ operū meritū gratiā dat̄. **Si** enī grā iā nō ex opib̄: alioq̄n grā iā nō est grā. **Nō** enī dign⁹ sum inquit vocari **Ap̄l̄s**: qz p̄secut⁹ sū eccliam dei: **Grā** autē dei sū id qd sum. **Hec** ē pluuia volun-

taria. **Voluntarie** quippe genuit nos v̄bo veritatis: hec est pluuia voluntaria. **Unde** alibi dicit: **Scuto** bone voluntat̄ tue coronasti nos. **Istā** pluuia cū de⁹ trāsiret in deserto: id est p̄dicaret in gētib̄: celi distillauerūt: nō tñ a seipsis: sed a facie dei: qm̄ et ip̄i grā dei sūt qd sunt. **Et** iō mōs syna: qz et ip̄e qui plus oib̄ illis laborauit: nō ip̄e autē: sed grā dei cū illo: vt abūdanti⁹ stillaret in gētib̄: id est in deserto: vbi christus nō erat annūciatus: ne supra alienū fundamentū edificaret: ip̄e inq̄ israelita erat ex genere israel d̄ tribu Benjamin. **Et** ip̄e ergo in seruitutē generans erat de hierusalem terrena que seruit cū filiis suis: et ideo p̄sequebatur eccliam. **Nam** quod ip̄e cōmonuit: sicut tunc qui sc̄dm carnē generatus est: p̄sequebatur euz qui sc̄dm spiritū: ita et nūc: sed misericordiā cōsecutus est. quia ignorans fecit in incredulitate. **Miramur** ergo qz celi distillauerūt a facie dei: magis miremur qz mons syna: id est qui prius p̄sequebatur hebreus ex hebreis: sc̄dm legē phariseus. **Quid** autē miramur: **Nō** enī a seip̄o: sed qd sequit̄ a facie dei israel: de q̄ ip̄e dicit: et sup̄ israel dei: **Be** quo d̄ns dicit: **Ecce** vere israelita i quo dolus nō ē. **Hāc** ergo pluuia voluntaria nullis p̄cedētib̄ meritis operum bonoz segregauit deus hereditati sue: et infirmata est. **Agnouit** enim non esse se aliquid p̄ seip̄m: nō in v̄rib̄ suis: s̄ grē dei tribuēdo eē qd ē. **Agnouit** qd dictū est. **In** infirmitatib̄ meis gl̄ificator. **Agnouit** qd dictū ē. **Noli** altū sapere: s̄ time. **Agnouit** qd dictū est: **Humilib̄** autē dat gratiā. **Et** infirmata est: tu vō p̄fecisti eaz: quia virt⁹ in infirmitate p̄ficiē. **Quidā** sane codices: et latini et greci: non h̄nt mons syna: s̄ a facie dei syna: a facie dei israel: id est celi distillauerūt a facie dei: **Et** q̄si quereretur cui⁹ dei: a facie dei inquit syna: a facie dei israel: id est a facie dei qui legē dedit p̄plo israel. **Quare** ergo celi distillauerūt a facie dei: a facie hui⁹ dei: nisi qz sic impletū est qd p̄dictū est: b̄ndictionē dabit q̄ legē dedit: legē qua terreat de hūanis v̄rib̄ bus p̄sumere: b̄ndictione qua liberet i deū sperantē: **Tu** ergo p̄fecisti deus hereditatē tuā: qz infirmata est in se: vt p̄ficeret abs te. **Animalia** tua inhabitabūt i ea. **Tua** nō sua: tibi s̄b̄dita n̄ sibi libera: a te egētia: nō sibi sufficiētia. **Beniqz** sequit̄ **Parasti** in tua suauitate egēti de⁹. **In** tua suauitate: non in illius facultate.

Alia lra. **in** habitabūt
Alia lra. **in** dulcedie tua paup̄.

Egēs est enī qm̄ iſſimat⁹ eſt vt p̄ficiatur: aguit ſe idigentē vt repleat. **H**ec eſt illa ſua uitas: de q̄ alibi dī: **D**ñs dabit ſua uitatē ⁊ terra n̄ra dabit fructū ſuū: vt bonū op⁹ ſi at: nō timore ſ; amore: nō formidie pene ſ; delectatiōe iuſticie. **I**p̄a eſt enī vera ⁊ ſana libtas. **S**z dñs ſ; egēti pauit nō abūdāti: cui p̄bra eſt iſta paup̄tas: de q̄lib⁹ alibi dī: **O**pprobriū his q̄ abūdāt: ⁊ deſpectio ſup̄bis. **H**os enī dixit ſup̄bos quos dixit q̄ abūdāt. **D**ñs dabit verbū: **L**ibaria ſz aīalib⁹ ſuis q̄ inhabitabūt in ea. **S**z qd̄ opabūt ſ; aīalia: q̄b⁹ dabit v̄bū: **Q**uid niſi qd̄ ſequit⁹: **E**uāgelizātib⁹ virtute multa. **Q**ua v̄tute niſi fortitudine illa in q̄ educit cōpeditos: **F**ortasſe etiā v̄tutes ſ; dicat illā: quā euāgelizantes mirabilia ſiḡ fecerūt. **Q**uis q̄ dabit v̄bū euāgelizātibus v̄tute multa: **R**ex: inq̄t: **v**irtutū dilecti: **P**ater q̄ eſt rex v̄tutū filij. **D**ilect⁹ enī qm̄ nō ponit qd̄ dilect⁹: p̄ antonomāſiā filij v̄nic⁹ itelligit. **A**n v̄tutū ſuaz rex ip̄e fili⁹: **V**irtutū ſz ſibi ſeruiētuz: q̄ virtute multa euāgelizantibus dabit v̄bū. **R**ex v̄tutū d̄ q̄ dictū eſt: dñs v̄tutū ip̄e eſt rex gl̄ie. **Q**d̄ aut̄ nō dixit: rex v̄tutū ſuaz: ſ; rex v̄tutū dilecti: locutio eſt in ſc̄ptur̄ v̄ſitatiffima ſi q̄s aduertat: qd̄ ibi maxie apparet vbi etiā p̄priū nomē exp̄mit: vt eūdē eſſe de q̄ dī dubitari oīno non poſſit: q̄lis eſt illa in p̄ta-
teucho: mlti loci iuenit: ⁊ fecit **M**oyſes illud atq̄ illud ſic p̄cepit dñs **M**oyſi. **N**ō dixit qd̄ v̄ſitatū eſt i locutiōib⁹ n̄ſis: ⁊ fecit **M**oyſes ſic p̄cepit ei dñs: ſ; fecit **M**oyſes ſic p̄cepit dñs **M**oyſi: q̄ſi ali⁹ ſit **M**oyſes cui p̄cepit: ⁊ ali⁹ **M**oyſes q̄ fecit: cū idē ip̄e ſit. **T**ales locutiōes i nouo teſtamēto difficilime repiunt. **I**nde eſt tñ qd̄ **A**p̄ls ait: de filio ſuo q̄ fact⁹ eſt ei ex ſemie **B**auid ſe cundū carnē: q̄ p̄deſtinat⁹ eſt fili⁹ dei i virtute ſc̄dm̄ ſpiritū ſanctificatiōis ex reſurrectione mortuoz **J**eſu chriſti dñi n̄ſi: tāq̄ ali⁹ ſit fili⁹ dei q̄ fact⁹ eſt ex ſemie **B**auid ſe cundū carnē: ⁊ ali⁹ **J**eſus chriſt⁹ dñs n̄ſi: cū ſit vn⁹ atq̄ idē. **I**n veterib⁹ aut̄ libris crebra eſt iſta locutio: ⁊ iō qm̄ ſ; obſcure ſit: ex manifeſtis ſui generis exēplis intelligēda eſt: ſic ſ; loco p̄ſalmi hui⁹ quē tractam⁹ ſub obſcure facta ē. **N**ā ſi diceret **J**eſus chriſtus rex v̄tutū **J**eſu chriſti: tam apta eſſet q̄ illa: ſic **M**oyſes: ſic p̄cepit dñs **M**oyſi. **Q**uia v̄o dictū eſt rex v̄tutū dilecti: nō facile ē vt occurrat ip̄m eſſe regē v̄tutū q̄ eſt ⁊ dilect⁹. **R**ex q̄ v̄tutū dilecti ſic itelligi po

teſt: ac ſi diceret: rex v̄tutū ſuaz: qz ⁊ rex v̄tutū chriſt⁹ eſt: ⁊ dilect⁹ ē idē ip̄e chriſt⁹: q̄s-uis nō hēat iſte ſenſus tantā neceſſitatē vt aliū ſi valeat accipi: qz ⁊ p̄ p̄t̄ itelligi rex v̄tutū filij ſui dilecti: cui dic̄ ip̄e dilect⁹: oīa mea tua ſūt: ⁊ tua mea. **Q**d̄ ſi forte q̄ritur: vtz de dñi chriſti p̄ etiā rex dici poſſit: ne ſcio vtz q̄ſq̄ audeat ſ; ab eo nomē auferre vbi **A**p̄ls dic̄: **R**egi aut̄ ſc̄loz̄ imortali iui ſibili: ſoli deo: qz ⁊ ſi ſ; d̄ ip̄a trinitate dictū eſt: ibi eſt ⁊ de⁹ p̄. **S**i aut̄ non carnaliſ itelligim⁹: de⁹ iudiciū tuū regi da ⁊ iuſticiā tuā filio regi: neſcio vtrū aliū aliq̄d̄ dictū eſt q̄ filio tuo. **R**ex q̄ eſt ⁊ p̄. **U**n̄ v̄ſculus iſte p̄ſalmi h⁹: rex v̄tutū dilecti: vtroq̄ mō itelligi p̄t. **C**ū itaq̄ dixiſſet: dñs dabit v̄bū euāgelizātib⁹ v̄tute multa: qz ip̄a v̄t⁹ ab eo regit⁹: ei⁹ militat a q̄ dat: ip̄e iqt̄ dñs q̄ dabit v̄bū euāgelizātib⁹ v̄tute multa: rex ē v̄tutū dilecti. **B**eīn̄ ſeq̄t. **D**ilecti ⁊ ſpeciei dom⁹ diuidere ſpolia. **R**epe-
tio p̄tinet ad cōmēdatiōe: q̄ſq̄ iſtā repetitionē nō oēs codices habeāt: ⁊ eā diligētioreſ ſtella appoſita ſpeciei dom⁹ diuidere ſpolia: id ē dilecti etiā p̄notāt: q̄ ſiḡ vocāt aſterſci: q̄b⁹ aq̄ſci volūt ea nō eē in interpretatiōe ſeptuagīta: ſ; eē i hebreā q̄ talib⁹ in ſignū ſ; notū. **S**z ſiue repetat⁹: ſiue ſel̄ dictū accipiatur qd̄ poſitum eſt dilecti: ſic intelligendū puto quod ſequitur: **E**t ſpeciei dom⁹ diuidere ſpolia: ac ſi diceretur: dilecti etiā ſpeciei dom⁹ diuidere ſpolia: id eſt dilecti etiā ad diuidenda ſpolia: **S**pecioſam quippe domum: id eſt eccleſiam chriſtus fecit: diuidēdo ſpolia illi: ſicut ſpecioſum eſt corp⁹ diſtributiōe mēbroz. **S**polia porro dicunt q̄ victis hoſtib⁹ detrahūtur. **H**oc qd̄ eſt: euāgelij nos admonet vbi legim⁹: **N**emo irat i domū ſortū vt vaſa eius diripiat: niſi prius alligauerit ſortem. **A**lligauit ergo diaboluz chriſtus ſpiritualibus vinculis ſuperando mortē: ⁊ ſuper celos ab inferis aſcendendo. **A**lligauit eum ſacramento incarnationis ſue: q̄ nihil in eo repiens morte dignum: tamē ē permiſſus occidere: ac ſic alligato abſtulit tanq̄ ſpolia vaſa eius. **O**pabat quippe in filijs diſſidētie quoz̄ infidelitate vtebatur ad volūtātē ſuā. **H**ec vaſa dñs mundās remiſſione pctōz: hec ſpolia ſanctificans hoſti erepta: proſtrato atq̄ alligato diuſit ei ſpeciei dom⁹ ſue: alios conſtituens **A**p̄los: alios p̄phetas: alios paſtores et doctores in op⁹ miniſterij in edificatiōez

corpis christi. Sic eni vnu corp^o est: z me-
bra mltā bz: oīa autē mēbra corpis cuz sint
mlta: vnu ē corp^o: sic z christ^o. **Nūqd** oēs
Apłi: **Nūqd** oēs ppber: **Nūqd** oēs vtu-
tes: **Nūqd** oēs dona hnt curationū: **Nū-**
qd oēs linguis loquunt: **Nūqd** oēs inter-
pant: **Oīa** autē bec opat vñ atqz idē spi-
ritus: diuidens ppria vnicuiqz put vult.
Et bec ē spēs dom^o: cui^o spolia diuidunt:
vt amator ei^o hac pulchritudine accensus
exclamet: dñe dilexi decorē dom^o tue. **Iā**
in eo qđ sequit: se ad ipā mēbra de quibus
fit species dom^o alloqñda pvertit dicens:
Si dormiat inter medios cleros:
pēne colūbe deargēate: z iter sca-
pulas ei^o in viriditate auri. **Hūc** hic
qñd^o est ordo vboz quō finiat snia: que
vtiqz pēdet cū dicit cū dormiat: deinde
qđ ait pēne colūbe deargēate vtrū singu-
lari nūero intelligēdū ē h^o pēne: an plurali
be pēne. **Sz** singularez nūerū grec^o exclu-
dit: vbi oīno pluraliter h^o positū intelligit.
Sz adhuc incertū ē vtrū hē pēne an o vos
pēne: vt ad ipas pēnas loq videat. **Utrūz**
g^o vbi qđ pcesserit finit ista snia: vt ordo sit:
dñs dabit vñ euāgelizātib^o v̄tute multa:
si dormiat inf medios cleros: o vos pēne
colūbe deargēate: an his qđ sequit vt or-
do sit: si dormiat inf medios cleros pēne
colūbe deargēate: niue dealbabū in sel-
mon: id est ipē pēne dealbabunt: si dormi-
atis inter medios cleros: vt illis h^o dicere i-
telligat: qui species dom^o tanqz spolia diui-
dunt: id est si dormiat inf medios cleros
o vos qđ diuidimī species dom^o: p manife-
stationē spūs ad vtilitatē: vt alij quidē v̄t
p spiritū s̄mo sapiētie: alij s̄mo sciētie scōz
eundē spiritū: alij fides: alij genera curati-
onū in eodē spiritu zc. **Si g^o vos dormia-**
tis inf medios cleros: tūc pēne colūbe de-
argēate niue dealbabunt in selmō. **Pōt** z
sic: si vos pēne colūbe deargēate dormia-
tis inf medios cleros niue dealbabunt in
selmō: vt subintelligant hoīes qui p grāz:
remissionē accipiūt pctōz: **Uñ** etiā de ipā
ecclia dī: in cāticocāticōz: **Que** est ista qđ
ascēdit dealbata: **Promissio** quippe dei te-
nef p ppham dicitis: si fuerit pctā vestra
tāqz feniciū: sicut niue dealbabo. **Pōt**
z sic intelligi: vt in eo qđ dictū est: pēne co-
lūbe deargēate: sub audiat eritis: vt iste
sit sensus: **O** vos qui tanqz spolia speciei
domus diuidimī: si dormiat inter medi-
os cleros: pēne colūbe deargēate eritis:

id est in altiora eleuabimini: compagini tñ
ecclie coherētes. **Nullā** q̄ppe aliā mel^o hic
intelligi puto colūbā deargēatā: q̄ illā de
qđ dictū est: **Una** ē colūba mea. **Deargēta**
ta est: aut qz diuis eloquijs ē erudita: **Ho**
quia nāqz dñi: alio loco dicunt argentum
igne examiatū fre purgatū septuplū. **Ma**
gnū itaqz aliqđ bonū est: dormire inter me-
dios cleros: qđ nō nllī duo testamēta eē vo-
luerūt: vt dormire sit inter medios cleros:
in eoz testamētoz auctoritate requiescere:
id est vtriusqz testamēti testimonijs acq̄-
scere: vt qñ aliqđ ex his pferit z pbat: oīs
p̄tentio pacifica q̄ete finiat. **Qđ** si ita ē: qđ
aliud admonere vidēt euāgelizātes v̄tute
mlta: nisi qz tūc eis dñs dabit vñ vt euā-
gelizare possint: si dormiat inf medios cle-
ros: **Tūc** enī eis vñ v̄tutē dat: si auctori-
tas ab eis duoz testamētoz nō relinq̄t: vt
ipī sint z pēne colūbe deargēate: qz p̄di-
catione in celū glā fert ecclie. **Inf** scapu-
las aut ps est vtiqz corpis: ps est circa re-
gionē cordis a posteriorib^o tñ: id est a dor-
so quā columbe illius deargēate ptē i vi-
riditate auri esse dicit: hoc est i vigore sapi-
entie: quē vigore melius nō puto intelligi
posse qz caritatē. **Sed** quare a dorso z nō
a pectore: **Qz** mirer quō positū sit h^o ver-
bū in alio psalmo: vbi dicit: **Inter** scapu-
las suas obumbrabit tibi: z sub alis ei^o spe-
rabis: cum sub alis obumbrari non possit
nisi quod a pectore fuerit: z latine quidem
inter scapulas fortasse aliquo mō ex vtra-
qz parte possit intelligi et añ et post: vt sca-
pulas accipiamus que in medio caput ha-
bent: et in hebreo sit fortassis ambiguū
quod possit et hoc modo itelligi: sed quod
i greco ē μεταρρηρον: nō nisi a postero-
ribus significat: quod est inter scapulas:
Utrum propterea ibi est auri viriditas: id
est sapientia et caritas: quia ibi sunt quo-
dāmodo radices alarum: an quia ibi por-
tatur illa sarcina leuis. **Quid** enim sūt vel
ipse ale: nisi duo precepta caritatis: in qui-
bus tota lex pēdet z prophete: **Quid** ipā
sarcina leuis: nisi ipsa caritas qđ in his duo-
bus p̄ceptis impletur: **Quicquid** enīz dif-
ficile est i precepto leue est amāti. **Nec** ob
aliud recte intelligitur dictum: onus meū
leue est: nisi quia dat spiritūsanctū p quez
diffunditur caritas in cordibus nostris: vt
amādo liberaliter faciam^o: qđ timendo qđ
facit seruliter facit. **Nec** est amī^o recti: qñ
mallet si fieri possit: id quod rectuz est nō

la fra.
erioza
ei^o in
c.

iuberi. Queri etiā potest cur nō sit dictus: si dormiatis in cleris: sed inter medios clericos. Quid si hoc exp̄sius inf̄ medios clericos: Quod quidē si exp̄sius transferet: ex greco inter mediū clerū diceret: qđ in nullo interp̄tū legi: p̄pterea credo quia tātūdem valet qđ dictum est inter medios clericos. Hinc ergo qđ mihi videat̄ exponam. Sepe hoc verbū ad aliqua cōnectēda atq; pacāda: ne inter se dissidēat̄ poni solēt: sicut testamētū inter se: et p̄lm̄ deo cōstituente: hoc verbū scriptura ponit. Nā p̄ eo qđ est in latino inter me et vos: grecus habet inter mediū meū et vestrū. Sic et de signo circūcisōis: cū loquit̄ deus ad Abrahā dicit: Erit testamētū inter me et te: et omne semen tuū: qđ grecus habet inter mediū meū et tuū: et inter mediū seminis tui. Itē cū loqueret̄ ad Noe de arcu in nubib⁹: ad signū cōstituendū: hoc verbū sepissime repetit: et qđ habent latini codices inter me et vos: vel inter me et oēm aīam viuā: et si q̄ ibi talia dicunt̄: inter mediū meū et vestrū inuenit̄ in greco quod est αμα.κ.ε.σ.ο.ν. Bauid quōq; et Jonathā signū inter se cōstituant: ne aliud opinādo dissidēat̄: et qđ latine dicit̄ inter amibos: inter mediū amborū habet grecus eodē verbo qđ est αμα.κ.ε.σ.ο.ν. Optime aut̄ factū ē vt h̄ loco psalmi hui⁹ interp̄tes nostri: nō dicerent inter clericos qđ latine locutioni vsitatū est: s̄ inf̄ medios clericos: tāq; inter mediū clericorū qđ potius i greco legit̄: et qđ dici solet in eis rebus: vt dixi que inter se debeāt habere cōsensum. Habet ergo scriptura vt inter medios clericos dormiāt: qui vel sunt p̄ne colūbe deargētate: vt ex hoc eis p̄stat̄ vt sint. Porro si isti cleri duo testamēta significāt: quid aliud admonemur: nisi vt testamētis inf̄ se p̄sentientib⁹ nō repugnem⁹: sed intelligendo acquiescamus: nosq; simus eorū cōcordie signū atq; documentū: cū alterū aduersus alterū nihil dixisse sentim⁹: et cuz pacifica admiratōe: q̄i extasis sopore mōstramus. Cur aut̄ in clericis testamēta intelligant̄: cū hoc nomē grecū sit: quidē: sed testamētū nō ita dicat̄: hec causa est: qz per testamētū dat̄ hereditas q̄ grece appellat̄ κληρονομια. et heres κληρονομοσ. Clericos aut̄ fors grece dicit̄: et sortes ex p̄missione dei ptes hereditatis vocant̄: que p̄lo sunt distribute. Cū tribus leui p̄cepta est: nō habere sortē inter fr̄es suos: qđ ex eorū decimis sustentaret̄. Nā et clericos et clericos

hinc appellatos puto: qui sūt in ecclesiastici ministerij gradib⁹ ordinati: qz ad abbas sorte elect⁹ ē: que p̄mū p̄ Ap̄los legit̄ ordinatū: Proinde p̄p̄ hereditatez q̄ sit testamēto: tanq; p̄ id qđ efficit id qđ efficit noīe clericorū testamēta ip̄a significata sunt: q̄q; mihi et ali⁹ b̄ sensus occurrat nisi fallor antepōndus: vt clericos m̄sto p̄babil⁹ ipsas hereditates intelligamus: vt qm̄ hereditas veteris testamēti est: q̄uis in vmbra significatura futuri terrena felicitas: hereditas vero noui testamēti est eterna immortalitas: dormire sit inter medios clericos: nec illā iā q̄rere ardēt: et adhuc istaz expectare patienter. Nam qui deo p̄pterea seruiūt: vel pot⁹ p̄p̄ ea seruire volunt: dū q̄rūt in hac vita et in hac fra felicitatē: ablat⁹ est somn⁹ ab eis et nō dormiunt. In flammantib⁹ enī cupiditatib⁹ agitati in flagitia et facinora p̄pellunt: nec omnino requiescunt desiderādo vt acquirāt: metuēdo ne amittant. Qui aut̄ me audit ait sapientia: inhabitabit in spe: et q̄scet sine timore ab omni malignitate. Hoc est quātū mihi videt̄: dormire inter medios clericos: id est inter medias hereditates: nō dū in re s̄ t̄ in spe celestis hereditatē habitare: et a terrene felicitatis: iā cupiditate conuiescere. Cū aut̄ venerit: quod speram⁹: nō iam inter duas hereditates requiescem⁹: sed in noua vera: cui⁹ vetus erat vmbra regnabim⁹. Quapropter etiā si intellexerim⁹ qđ dictū est: si dormiatis inter medios clericos: vt istā mortē carnis more suo scriptura dormitionē vocauerit: hec ē mors optima vt in cupiditatū cohibitōe: a terrenis in spe celestis hereditatis hō vsq; in finē p̄ seuerās: diē vite hui⁹ vltimū claudat. Sic enim dormiētes inter medios clericos erūt p̄ne colūbe deargētate: vt tpe quo resurgēt: rapiant̄ i nubib⁹ obuiā christo i aera: et semp̄ iā cuz dño viuāt. Aut certe: quia p̄ eos qui sic moriunt̄: quāto securius: tanto sublimius ecclesia diffamat̄: et quasi q̄busdā p̄nis excelsē laudis attollit. Neq; enī frustra dictū ē: Ante mortē ne laudes hominē quēq;. Dēs ergo sancti dei ab initio generis humani: vsq; ad t̄ps Ap̄loz: qz et ipsi nouerāt dicere: diē hominis nō cōcupiui tu scis: et vnā petij a dño hāc requirā: Eo tpe Ap̄loz ex quo duoz testamētoz differentia clar⁹ reuelata est: ip̄i Ap̄l̄ et beati martyres ceteri q; iusti: tanq; arietes et

arietū filij vsq; ad b̄ tps dormierunt inter
medios ceros regni terreni felicitatē iā cō
tenuentes: z regni celoz eternitatē speran
tes: z nondū tenētes. Et q; taz b̄n̄ dormie
runt: eis velut p̄nis nūc volitat z laudib⁹
exaltat ecclia: columba scz deargētata: vt
hac eoz fama ad inuitādā posteris inuita
tis: dū sic etiā dormiūt ceteris addāt pen
ne: q̄bus vsq; i finē seculi sublimis p̄dicet.

*Alia lra
celestis*

**Dū discernit sup̄celestis reges sup̄
eas niue dealbabuntur in selmon.**

Ille sup̄celestis: ille q̄ ascendit sup̄ omēs ce
los vt adimpleret oīa: dūz discernit reges
sup̄ eā: id est sup̄ eandē colūbā deargenta
tam: sequit eā aplus ac dicit. Et ip̄e dedit
q̄sdā q̄dē aplos: q̄sdā aut̄ pp̄bas: q̄sdā vō
euāgelistas: q̄sdā aut̄ pastores z doctores.
Nā qd̄ ē aliō reges discernē sup̄ eā iop⁹ mi
nisterij in edificationē corpis ch̄usti: q̄nq̄
dem ip̄a est corpus ch̄usti. Bicunt̄ aut̄ illi
reges vtiq; a regēdo: z qd̄ magis q̄ carnis
p̄cupiscēcias: ne regnet pct̄m̄ in eoz mor
tali corpe ad obediendū desiderijs ei⁹: ne
exhibeant mēbra sua arma iniq̄tatis pctō:
s̄ exhibeant se deo: tanq̄ ex mortuis viuen
tes: z mēbra sua arma iusticie deo: Sic enī
erāt reges p̄mit⁹ discreti ab alienigenis: qz
nō erāt iugū ducentes cū infidelib⁹: dem
de discreti p̄cordit̄ inter se muneribus p̄
prijs. Nō enī oēs apli: aut oēs pp̄be: aut
oēs doctores: aut oēs dōa h̄nt curationū:
aut oēs linguis loquūt: aut oēs interptāt:
Oīa aut̄ b̄ opat̄ vnus atq; idē sp̄s: diui
dens pp̄ria vnicuiq; put vult. Quē dan
do ille sup̄celestis: discernit reges sup̄ colū
bam deargentatā. Be quo sp̄sctō cuz ad
eius m̄rem gr̄a plena missus angelus loq̄
ref: querētī quō fieret qd̄ paritura nuncia
bat: qm̄ nō cognoscebat virū: Sp̄sct̄s
inq̄t sup̄ueniet in te z v̄tus altissimi obum
brabit tibi. Quid ē obūbrabit tibi: nisi v̄m
bram faciet: Vñ z isti reges dū gr̄a sp̄it⁹
dñi ch̄usti discernūt sup̄ colūbā deargēta
tam: niue dealbabunt in selmon. Selmon
q̄ppe interptat̄ v̄mbra. Nō enī meritis aut
v̄tute pp̄ria discernūt. Quis enī te inq̄t di
scernit: Quid aut̄ habes qd̄ nō accepisti?
Vt q̄ discernant̄ ab impijs accipiūt remis
sionē pctōz ab illo q̄ ait: Si fuerit pctā ve
stra sicut pheniciū: tanq̄ niuez dealbabo.
Ecce quō niue dealbabūt in selmon: i gr̄a
sp̄s ch̄usti: quo eis etiam pp̄ria dona di
creta sunt: de quo dictū est qd̄ supra com
memorauī: Sp̄s sanct⁹ sup̄ueniet i te z vir

tus altissimi obūbrabit tibi: s̄ ē v̄mbra fa
ciet tibi: propterea qd̄ nascet̄ ex te sanctuz
vocabit̄ filius dei. V̄mbra porro ista defē
saculū intelligit̄ ab estu p̄cupiscentiaz car
naliū. Vñ illa v̄go ch̄ustū nō carnalit̄ con
cupiscēdo: s̄ sp̄ualit̄ credēdo cōcepit. Cō
stat aut̄ v̄mbra lumie z corpe: proinde il
lud qd̄ in p̄ncipio erat v̄bū: lumē illd̄ verū
vt v̄mbra culū meridianū fieret nobis: ver
bum inq̄t caro factū ē z habitauit in nob̄.
Beo scz b̄o tanq̄ lumī corp⁹ accessit: et in
eū credentes v̄mbra p̄tectiōis opuit. Nō
enī de q̄li v̄mbra dī: Trāsierūt oīa illa tan
q̄ v̄mbra: nec de q̄li v̄mbra dicit̄ ap̄ls: Me
mo vos iudicet in cibo: aut in potu: aut in
parte diei festi: aut neomenie: aut sabba
torum: quod est v̄mbra futurorum: sed de
quali v̄mbra scriptū est. Sub v̄mbra alaz
tuaz p̄tege me. Bū q̄ discernit ille sup̄ce
lestis reges sup̄ colūbā deargentatam: nō
sua merita extollāt: nō de sua pp̄ria v̄tute
cōfidāt: niue q̄ppe dealbabunt in selmon:
gr̄a cādificabūt in p̄tectiōe corpis ch̄i
sti. Hunc autem montem p̄sequent̄ dicit.

**Montem dei montem vberem
monte incaseatu v̄ motē pingue.**

Quid hic aut̄ aliud pingue: q̄ vberē dice
ret: Est enī z mōs isto noīe nūcupat⁹: id ē
selmon. S̄z quē montē intelligere debem⁹
montē dei: mōtē vberē: mōtē incaseatū: ni
si eundē dñm ch̄ustū: de quo z alius pp̄be
ta dicit. Er̄t z in nouissimis t̄pib⁹ manife
stus mōs dñi patus in cacumie montiuz:
Ip̄e est mons incaseat⁹ p̄pter puulos gr̄a
tāq; lacte nutriēdos: mons vber ad robo
rādos atq; ditādos donoz excellētia. Nā
z ip̄m lac vñ fit caseus miro mō significat
gr̄am. Manat q̄ppe ex abūdātia visceruz
maternoz z miscōia delectabili puul̄ ḡtis
infundit̄. Ambiguus ē aut̄ in greco casus
vtrū sit nomiatu⁹ an accusatiuus: qm̄ in
ea lingua mōs neutri generis ē nō masculi
ni: iō nōnulli latini nō interptati sunt mō
tem dei: s̄ mōs dei. Puto aut̄ meli⁹ esse in
selmon montē dei s̄ est in montē dei q̄ vo
cat̄ selmon: s̄m̄ intellectū quē supra: vt po
tuimus exposuim⁹. Beinde qd̄ dixit mon
tem dei: montē incaseatū: montē vberem:
ne q̄s auderet ex hoc dñm Jesum ch̄ustuz
cōpare ceteris sanctis: qz z ip̄i dicti sūt mō
tes dei. Legit̄ q̄ppe: Iusticia tua sicut mon
tes dei. Vñ z ap̄ls ait: Ut nos simus iusti
cia dei in ip̄o. Be q̄bus mōtib⁹ z alto loco
dī. Illuminās tu admirabilis a montibus

*Alia lra
Dons dei
mons pinguis.
Dons coagu
latus. mos pi
guis*

eternis: qz vita eis eterna donata est: et p
eos sanctarū scripturarū eminentissimā au-
ctoritas constituta est: s̄ illumināte ab eis illo
cui dicit: illuminans tu. Leuauit enī oculos
meos in montē vñ veniet auxilium mihi:
nec tñ auxiliū meū ab ip̄is pprie mōtib⁹: s̄
auxiliū meū a dño q̄ fecit celūz terrā. vnus
qz ip̄oz montium mltū excellēs cū dixisset
qz plus ill' oibus laborauit: non aut ego in
q̄t sed grā dei mecū: Ne q̄s q̄ auderet etiā
montē speciosum forma p̄ filijs hoīm com-
parare: qm̄ nō defuerūt q̄ eū dicerent: alij
Jobem baptistā: alij Heliam: alij Hiere-
miam: aut vnus ex prophetis: cōuertit se ad
illos z ait. **Et qd̄ suspicamī mōtes i-
cascatos.** **Monte: inq̄t: in quo pla-
cuit deo habitare in eo.** Et qd̄ suspi-
camini: Sicut enī lumen illi qz z ip̄is di-
ctum est. Vos estis lumen mundi: s̄ aliud
dictū ē lumē verū qd̄ illuminat oēm hoīez.
Sic mōtes illi: s̄ lōge ali⁹ maior mōs para-
tus in cacumine montiū. **Montes itaqz isti
illū montem portado gliosi sunt: quorum
vnus dicit. Mibi aut absit glari: nisi i cru-
ce dñi nri Jesu chasti: p̄ quē mihi mūdus
crucifixus estz ego mūdo: vt q̄ gl'at non in
setp̄o s̄ in dño gl'et.** Et qd̄ s̄ suspicamī mō-
tes incascatos: eū montem in quo placuit
deo habitare in eo: **Nō qz in alijs non iha-
bitat: s̄ qz in ip̄is p̄ ip̄m.** In ip̄o q̄ppe iha-
bitat oīs plenitudo diuinitatis: nō vmbra l'it
tanq̄s in tēplo a rege Salomone facto: sed
corpali: id est: solite atqz veracit: quomā
deus erat in chasto mūdū reconcilians si-
bi. **Qd̄ siue de p̄re dictū accipiamus: qm̄
ip̄e ait: Pater aut in me manēs facit ope-
ra sua: ego aut in patre z p̄r in me: siue ita i
telligat: deus erat in chasto: vbum erat in
hoīe: sic erat vtiqz vbum in carne: vt verbuz
etā caro factū solus pprie diceret: id ē hō
vbo in vnam chasti psonā copularet.** Et
qd̄ s̄ suspicamī montes incascatos: eū mō-
tem in quo placuit deo inhabitare i eo: **Lō-
ge vtiqz aliter q̄s in ill' mōtib⁹ quoz aliquē
etiā hūc suspicamī.** Non enī qz z illi per
adoptionis grā filij dei sunt: iō q̄s illo-
rum est vnigenit⁹ cui diceret: **Sede ad de-
terā meā: donec ponaz inimicos tuos sub
pedibus tuis.** **Etenim dñs inhabitabit
vsqz in fine.** Id est illos mōtes non
comparandos huic mōti ip̄e dñs inhabita-
bit: q̄ est mōs patus in cacumie montium:
vt pducatur eos in finē: id est in seip̄m: sicut
deus est contemplādum. **Finis enī legis**

Alia lra
tcoagularos
i dñs i quo
beneplacitus ē
deo

Alia lra
i habitabit
i non habet

christus ad iusticiam omni credenti. **Beo**
itaqz placuit habitare in isto mōte: qui pa-
rat⁹ est in cacumie montium: cui dicit: **Lu-
es filius meus dilect⁹: in quo bñ compla-
cui.** Ip̄e aut mōs dñi est: q̄ alios mōtes i-
habitabit in finē: in quoz cacumie parat⁹
est. **Vnus enī deus z vnus mediator dei z
hoīm: hō christus Jesus: mons montiuz.**
sicut sanct⁹ sanctorū: vñ dicit: **Ego in eis
z tu in me.** Et qd̄ s̄ suspicamī mōtes inca-
scatos: montē in quo placuit deo inhabi-
tare in eo: **Etenim montes illos incascatos
dñs iste mōs inhabitabit vsqz in finem: vt
aliquid sint quibus ait. Sine me nihil po-
testis facere. Ita sit etiā qd̄ sequit.** **Cur-
rus dei decē milia mltiplex.** Et de-
num milia mltiplex: vt decies milies ml-
tiplex. **Unū vbum enī grecū sicut q̄s po-
tuit latinoz interpretatum trāstulit: qd̄ ibi di-
ctum est: μυριοπλασιον: latine aut satis
expmi non potuit: qm̄ mille apud grecos
χιλια dicunt: μυριαδες aut plura dena
milia. μυριας q̄ppe vna: decē milia sunt.**
**Ingentē itaqz multitudinē sanctorū atqz fi-
delium: q̄ portado deū sūt quodāmodo
curr⁹ dei: significauit b̄ noīe.** **Hāc imma-
nendo z regēdo pducit in finē tanqz currū
suū: velut i locū aliquē destinatū.** **Initiū
enī christus: deinde q̄ sunt christi in presē-
tia eius: deinde finis: hec est sancta ecclia
q̄ sunt qd̄ sequit.** **Milia letantiū.** Spe
enī sūt gaudētes: donec pducant in finē:
quē nunc expectāt p̄ patriam. **Dirigite au-
tem cū dixisset: milia letantiū: p̄tinuo s̄bie-
cit. Dñs in illis.** Ne miremur q̄ letent
dñs in illis. **Nam p̄ multas tribulationes
oportet nos introire in regnū dei.** **Sz dñs
in ill.** Ideo: z si sunt q̄s tristes: sp̄ tñ gaudē-
tes: nec iam ip̄o fine quo nondū venerūt:
sed spe sunt gaudētes: z in tribulatiōe pa-
tientes: qm̄ dñs in illis. **In syna in san-
cto.** In oīm hebreoz interpretationibus
inuenim⁹ syna interpretari mandatū: z alia
qdam interpretat: s̄ hoc puto p̄nti loco apti-
us puenire. **Reddēs enī causam q̄re leta-
ret illa milia q̄bus cōstat currus dei: Dñs
inq̄t in ill' in syna in sancto: id est dñs in ill'
in mandato: qd̄ mandatū sanctū est: sicut
dicit ap̄s. Itaqz lex qdem sancta z māda-
tum sanctū z iustū z bonū.** **Sz qd̄ pdesset
mandatū nisi dñs ibi esset: de quo dicitur:
Deus enī est q̄ opatur in vobis z velle et
opari p̄ bona volūtate: Nam mādatuz si-
ne dei adiutorio lra est occidēs. Lex enim**

Alia lra
tumbus

Alia lra
teis

Alia lra
t syna

subintravit: vt abū daret delictū. Sed qm̄ plenitudo legis caritas est: ideo p̄ caritatē lex implet non p̄ timorē. Caritas enim dei diffusa ē in cordibus n̄ris p̄ sp̄m̄ sanctum q̄ dat̄ est nobis. Nō letant̄ hec milia. Tantum enī faciūt iusticiā legis: q̄tuz adiuuātur sp̄u gratie. Qm̄ dñs in ill̄ in syna i sancto. Beinde ad ip̄m dñm locutiōe cōuersa. Ascēdisti: inq̄t: in altū captiuasti captiuitate: accepisti dona i hominibus. Hoc ap̄ls sic cōmemorat: sic exponit de dño christo loquēs. Unicuiq̄ aut̄ nostrū dat̄ gratia s̄m̄ mēsurā donatiōnis christi: Propter qd̄ dicit: Ascendit in altum captiuauit captiuitatē: dedit dona hoibus. Qd̄ aut̄ ascēdit qd̄ est nisi qz̄ r de scendit in inferiores ptes terre: Qui descēdit ip̄e est r q̄ ascēdit sup omēs celos vt ad impletet oīa. Christo ḡ sine dubitatōe dictum est: Ascēdisti in altū: captiuasti captiuitatem: accepisti dona in hoib̄. Nec moueat qd̄ ap̄ls idem testimoniū cōmemorās nō ait: accepit dona in hominibus: s̄ dedit dona hoib̄. Ille q̄ppe auctoritate apostolica s̄m̄ hoc locutus est quod deus filius cum patre dedit dona hominibus: mittēs eis sp̄m̄ sanctum q̄ spiritus est p̄ris et filij. Scdm̄ illud vō qd̄ idem ip̄e est christus in corpe suo intelligit̄ qd̄ est ecclia: p̄p̄ qd̄ r mēbra eius sunt sancti r fideles ei: vnde eis dicit. Vos aut̄ estis corp̄ christi r mēbra: p̄culdubio r ip̄e accepit dona in hoibus. Christus q̄ppe ascēdit in altū: r sedet ad dexterā patris: sed nisi r hic ess̄ in terrā non inde clamasset: Saule saule qd̄ me p̄sequeris: Cum ḡ idem ip̄e dicat: qm̄ vni ex minimis meis fecistis mihi fecistis: qd̄ dubitamus eū accipere in mēbris suis que dona mēbra eius accipiūt: S̄ qd̄ est captiuasti captiuitatē: Utrū qz̄ vicit mortē que captiuos tenebat: in qb̄ regnabat: an ipsos hoies appellauit captiuitatē q̄ captiuo sub diabolo tenebant: Cuius rei mysteriū cōtinet etiam titulus illi° psalmi qm̄ dom̄ edificabat post captiuitatez: id est ecclia post gentilitatē. P̄pos itaqz̄ hoies q̄ captiuo tenebant appellans captiuitatē: sicut milicia cū dñi telligūt q̄ militēt: eādez captiuitatē a christo captiuataz dicit. Cur enī non sit captiuitas felix: si r ad bonū hoies possūt capi: Unde de Petro dictū ē. Ex hoc iaz hoies eris capiēs. Captiuati ḡ qz̄ capti: et capti qz̄ subiugati sub lene illd̄ iugū missi: liberati a peccato cuius fui erāt: r iusticie

fui facti cui° liberi erāt. Vñ r ip̄e in illis ē: qui dedit dona hoibus: r accepit dona in hoibus. Ideoqz̄ in ista captiuitate: in ista fuitate: in isto curru: sub isto iugo nō sunt milia plorantiū: s̄ milia letantiū. Bonin° quippe in ill̄ in syna in sancto. Cui sensui p̄gruit alia interpretatio q̄ interpretat̄ syna mēsurā. Nā r de his donis leticie sp̄ual̄ ap̄ls loquēs idē qd̄ sup̄ cōmemorauit. Unicuiqz̄ aut̄ inq̄t nostrū data est gratia s̄m̄ mēsuram donatiōis christi. Ac deinde sequitur qd̄ etiā h̄ sequit̄: propter qd̄ dicit. Ascendit i altū captiuauit captiuitatē: dedit dona hoibus. Quid s̄ r illa veritate concordius: Quid manifesti°: S̄ qd̄ deinde adiungit. Etenī q̄ nō credūt inhabitare. Vel q̄ nonnulli codices h̄nt. Etenī nō credētes inhabitare. Nam q̄ sunt alij non credentes: nisi q̄ nō credūt: de q̄bus dictū sit: nō est facil̄ intellect°. Tanq̄ enī ratio redderet superiorū vborū cum dictum esset. Captiuasti captiuitatē: accepisti dona in hoibus: ita subiunctū est: Etenī q̄ non credunt inhabitare: id est nō credentes vt inhabitaret. Quid ē h̄: Be qb̄ s̄ dicit: An illa captiuitas anq̄ trāsiret i bonā captiuitatē: vñ fuerit mala captiuitas ostēdit: Non credēdo enī possidebant ab inimico q̄ opatur in filijs diffidētie: in q̄bus r vos inquit fuistis aliqñ cū viueretis in ill̄. Bonis ḡ gratie sue q̄ accepit dona i hominibus: captiuauit istā captiuitatē. Etenim nō credētes erāt vt inhabitaret. Nā fides eos inde liberauit: vt iam credentes inhabitent in domo dei: facti r ip̄i domus dei: r curru dei decē miliū letantiū. Vñ q̄ s̄ canebat i sp̄u ea p̄uidēs implet̄ ip̄e etiā leticia eructauit hymnū dicēs. Bñs de° bñdict°. Bñdictus dñs de° de die i die. Qd̄ nonnulli codices habent Die q̄tidie. Sic habent greci ΗΜΕΡΑΝ ΚΑΤΗΜΕΡΑΝ qd̄ verius exprimeret die quotidie. Quamputo locutionē hoc significare qd̄ dictū ē: de die in die. Quotidie q̄ppe h̄ agit vsqz̄ i finem: captiuat captiuitatē: accipiēs dona in hominibus. Et qm̄ currū illū ducit vsqz̄ i finem: Sequit̄ r dicit. Prosperum iter faciet nobis deus i sanitati nostra. Deus noster de° saluos faciat. Adultum gratia cōmendat. Quis enī saluus esset nisi ip̄e sanaret: Sed ne occurreret cogitationi: cur ḡ morimur si per eius gr̄am salui facti sumus: cōtinuo sbiecit. Et dñi dñi exitus mortis. Tanq̄

Alia lra
cepisti

Alia lra
non credētes

Alia lra
salutaris nro
rum

Alia lra
confringer

diceret: Quid indignaris hūana cōditio
hīe te exitum mortis: et dñi tui exitus non
ali^o q̄ mortis fuit: Poti⁹ q̄ psolare q̄ indi
gnare: nam z dñi exitus mortis. Spe enīz
salui facti sumus. Si autē qd nō videmus
speramus: p̄ patiam expectam⁹. Patiēter
ergo etiā ipam mortē feramus illius exem
plo q̄ licet peccato nullo esset debitor mor
tis z dñs esset: a quo nemo aiā tollerēt: s̄
ipē eaz a semetip̄o poneret: etiā ip̄i⁹ fuit ex
itus mortis. **¶ Uerūm de⁹ cōquas
sabit capita inimicorū suorū: verti
cem capilli pambulantium in deli
ctis suis.** Id est nimis se extollentiū: ni
mis supbientū in delictis suis: in qb⁹ sal
tem humiles esse deberēt dicētes: **Bñe p
pitius esto mihi peccatori.** **¶** Conquassa
uit eorū capita: qm̄ qui se exaltat hūiliabi
tur: ac p̄ hoc q̄uis z dñi sit exitus mortis:
tñ idem dñs qm̄ deus est: z voluntate non
necessitate fm̄ carnē mortuus est: Cōquas
savit capita inimicorū suorū: nō solū eorūz
q̄ crucifixo illudētes z mouētes capita sua
dicebāt: **¶** Si fili⁹ dei est descēdat de cruce:
sed etiāz oim̄ extollentiū se aduersus do
ctrinā eius: z tanq̄ mortē hoīs irridētuz.
Idem q̄ppe ipē de quo dictuz ē. **¶** Altos sal
uos fecit: semetip̄m n̄ pōt saluū facē: de⁹ ē
sanitatū nostraz: z deus ē saluos faciēdi:
s̄ p̄pter humilitatis z patie documētum
z sanguine suo delendū nostrorū chirogra
phum peccatorū: etiam suū eē voluit exitū
mortis: ne mortē istā timerem⁹: s̄ illā poti⁹
vñ nos liberauit p̄ istam. **¶** Uerūm illusus z
mortuus cōquassavit capita inimicorum
suorū: de q̄bus ait: **¶** Resuscita me z reddaz
ill⁹: siue bona p̄ mal: dum sibi subdit capi
ta credentiū: siue iusta p̄ iniustus: dū punit
capita supbientium. **¶** Estroq̄ enim mō con
quassant z confringunt capita inimicorū:
cū a supbia deiciunt: siue hūilitate corre
cti: siue i ima tartari abrepti. **¶** Dixit do
min⁹ ex basan cōuertat: **¶** Ut ut non
nulli codices hnt. **¶** Ex basan cōuertat.
Ille quippe uertit vt salui sumus: de quo
dictū ē supra. **¶** Be⁹ sanitatū nr̄az: z de⁹ sal
uos faciēdi. **¶** Et quippe z alibi dicit: **¶** Be⁹
vtutū p̄uerte nos: z ostende faciē tuā z sal
ui erimus. **¶** Item alibi: **¶** Conuerte nos deus
sanitatum nostraz. Ille autē dixit ex basan
cōuertat. **¶** Basan interpretat^r pfusio. Quid
ē q̄ cōuertā ex confusione: nisi qz confun
dit de peccatis suis qui p̄ eis dimittendis
p̄catur misericordiam dei: **¶** Inde ē q̄ ille publi

canus nec oculos ad celū audebat leuare:
ita se psiderans pfundebat: s̄ descendit iu
stificatus: qz dixit dñs: ex basan p̄uertat.
¶ Basan interpretat^r z siccitas. **¶** Et recte intel
ligitur dñs ex siccitate p̄uertere: id est ex in
opia. **¶** Nam q̄ sibi vident copiosi: cum sint
famelici: z pleni cū sint inanissimi: nō p̄uertunt.
¶ Beati enī q̄ esuriūt z sitiūt iusticiāz:
qm̄ ipi saturabūt. **¶** Ex ista dñs siccitate cō
uertit. **¶** Be aia quippe sicca illi dicit: **¶** Exten
di manus meas ad te aia mea velut terra
sine aq̄ tibi. **¶** Ibi illud quoq̄ nō absurde in
de intelligitur: qd hnt aliq̄ codices ex basan
p̄uertat. **¶** Cōuertit enī ad nos etiā ipē q̄ dicit:
¶ Conuertimī ad me: z ego p̄uertar ad vos:
z nō nisi extra cōfusionem: cū pctm̄ nostrū
an̄ nos est sp̄ z extra siccitatē: quia ei⁹ desi
deramus umbrem q̄ pluuiā voluntariāz se
gregauit hereditati sue. **¶** Naz siccitate infir
mata est: ipē vō p̄uersus pficit eam cui dī:
¶ **¶** A p̄uersus viuificasti me. **¶** Dixit ergo dñs
ex basan p̄uertat. **¶** **¶** Conuertā in pro
fundū maris. **¶** Si cōuertā: qre in pfun
dum maris: **¶** In seip̄m q̄ppe cōuertit dñs:
cū salubrit̄ cōuertit: z n̄ ē vtiq̄ i se pfundū
maris. **¶** An fallit forte latina locutio: z pro
eo positū ē i pfundū: qd est in pfūdo: **¶** **¶** Nō
enī ille se cōuertit: s̄ ibi cōuertit eos qui in
pfundo hui⁹ seculi iacet dimerfi pondere
peccatorū: vbi p̄uersus ille dicit: **¶** Be pfun
dis clamaui ad te dñe. **¶** Si autē nō est p̄uertat:
s̄ p̄uertat in pfundū maris: hoc intel
ligit dixisse dñm nostrū qd sua misericōdia cō
uertere etiāz in pfundū maris ad eosq̄
liberādos q̄ essent etiā desperatissimi pec
catores: q̄q̄ in aliquo greco inueneri: nō
in pfundū: s̄ in pfundis: hoc ē ep̄ p̄dois
quod p̄orem sensum pfirmit: qd etiā ibi
deus p̄uertat ad se de pfundis clamātes:
¶ Qui z si intelligat ibi ipē p̄uertit ad libera
dos etiā tales: nō est incongruum: et ita
eos p̄uertit: vt ad eos liberādos conuertit
ur ita. **¶** **¶** Et intingat pes tuus in san
guine. **¶** Qd ad ipm̄ dñm p̄pheta dicit: vt
tingat pes tuus in sanguine: id est vt ipi q̄
ad te p̄uertunt: vel ad q̄s liberādos couer
teris: licet in pfundo maris onere iniquitatē
depsi fuerint: i tātū grā tua proficiāt: qm̄
vbi abundauit peccatū sup̄abundauit grā:
vt fiat pes tuus inter mēbra tua ad annū
ciandū euangeliū tuū: z p̄ nomie tuo diu
ducētes martyriū vsq̄ ad sanguinē certēt.
¶ Sic enī vt arbitror conuenienti⁹ intelligat
pes eius tinctus in sanguine. **¶** Beniq̄ adū

git. Lingua canū tuorū ex inimicis ab ipō. Soldez ipos q̄ vsq; ad sanguinē fuerant p̄ fide euāgelica certaturi: etiāz canes vocās tanq̄ p̄ suo dño latrātes: nō illos canes de q̄bus dicit apostolus: Caute canes: sed illos qui edunt de micis que cadunt de mensa dominorum suorum. Hoc enī confessa chananea meruit audire: Mulier magna est fides tua: fiat tibi sicut vis. Canes laudabiles nō detestabiles: fidem suantes dño suo: et p̄ ei⁹ domo contra inimicos latrātes. Non enī tantū modo canū dixit: s̄ canū tuorū: nec eorum dētes: s̄ lingua laudata ē: Qm̄ non vtiq; frustra: nec sine magno sacro Bedeō sol⁹ eos iussus ē ducere q̄ flumis aq̄ sicut canes lāberēt: talesq; nō amplī⁹ q̄ trecētī in tāta multitudīne inuēti sunt. In quo nūero crucis signū est p̄pter. I. Iam que in grecis numerozū notis trecētos significat. Be talibus canib⁹ et in alio psalmo dī: Conuertetur ad vesperā: et famem patient vt canes. Nam et q̄dam canes rep̄hensi sunt a p̄p̄ta Esaiā: non iō qz canes essent: s̄ qd̄ latrare nescirēt: et dormire amarēt. Ubi vtiq; demonstrauit: qz si vigilarēt et p̄ dño suo latrārēt: laudabiles canes essent: sicut laudatur isti de q̄bus dī: Lingua canū tuorum. Quos tñ p̄p̄ba ex inimicis futuros eē p̄ dixit p̄ illam. s. cōuersionē de q̄ sup̄ius loq̄ batur. Uñ et ille psalmus: Conuertent inq̄t ad vesper: et famē patient vt canes. Be inde veluti q̄rentib⁹ vnde h̄ ill̄ tāta bonū: vt canes eius fierēt: cui⁹ fuerāt inimici: responsū est ab eo. Sic enī legit: Aigua canum tuorū ex inimicis ab ipō: ipi⁹ vtiq; dilectio: ipius misericōdia: ipius gr̄a. Nā qñ id possent a seip̄is: Etenī cū inimici essem⁹: reconciliati sumus deo p̄ mortē filij ei⁹: ad h̄ et dñi fuit exit⁹ mortē. Uñ sicut ingressus tui deus: Gressus q̄bus venisti per mūdū tāq; in illo curru pagratur⁹ orbem terraz: quas et nubes in euāgelio sanctos et fideles suos significat: vbi ait: Ammodo videbitis filiū hoīs venientē in nubib⁹. Excepto illo aduētū in quo erit iudex viuorū atq; mortuorū: Ammodo inq̄t videbitis filiū hoīs venientē in nubib⁹. Hi gressus tui visi sunt: id est manifestati sunt reuelata gr̄a testamēti noui. Uñ dictum ē: Os speciosi pedes eorū q̄ annūciāt pacē: q̄ annūciāt bona. Hec enī gr̄a et isti gressus latebāt in veteri testamēto. Cū autē venit plenitudo t̄pis: et placuit deo reuelare filium

suū vt annūciaret in gētib⁹: visi sunt i gressus tui deus. Gressus dei mei regis mei q̄ est in sc̄to. In quo sc̄to: nūi i templo suo. Templū dei sanctū ē inq̄t qd̄ estis vos. Ut autē gressus isti viderēt. Preueniunt principes cōiuncti psallentibus in medio adolescentularum tympanistriarū. Principes sunt apli: ipsi enī puenerūt vt ppli seq̄rent: Preueniunt annūciantes nouū testamētū cōiuncti psallentib⁹: de quorū bonis opib⁹ etiā visibilibus tanq; organis laudis glōrificaret deus. Idem autē p̄ncipes in medio adolescentularū tympanistriarū in misterio sc̄z honorabili. Nam ita sunt in medio ministri prepositi ecclīaz nouaz. hoc enī ē adolescentularum carne edomita deū laudantium. hoc enī ē tympanistriarū: eo q̄ tympana fiant corio siccatō et extēto. Ideo ne quisq; carnalit̄ ista accipet: et ex his v̄bis quosdā luxurie choros in animum duceret: seq̄t et dicit. In ecclesijs b̄ndicite dñm: Tāq; diceret: vt q̄cūq; auditis adolescentulas tympanistras lasciuia delectamēta non cogitantes: i ecclesijs b̄ndicite dñm. Ecclīe q̄ppe vob̄ hec mystica significatiōe monstrant. Ecclīe sunt adolescentule noua gr̄a decorate. Ecclīe sunt tympanistrice castigata carne sp̄ualiter sonore. In ecclesijs et b̄ndicite dñm. Deū de fontib⁹ isrl̄. Inde q̄ppe p̄us elegit quos fortes faceret. Nam inde sunt electi apli: et hi p̄mitus audierūt: Qui biberit ex aq̄ quaz ego dabo: non sitiet vnq;: s̄ fiet in eo fons aq̄ salētis i vitā eternā. Ibi beniamin adolescentior in extasi. Ibi paulus nouissimus ap̄loz qui dicit. Nā et ego israelita sū ex semine abraā de tribu beniamin: s̄ plane in extasi expauescentib⁹ oibus: tam magnum in eius vocatiōe miraculū. Extasis nanq; est mētis excessus: qd̄ aliqñ pauore p̄tingit: nonnūq; v̄o p̄ aliquā reuelationē alienatiōe mentis a sensibus corporis: vt sp̄i qd̄ demonstrandū est demonstretur. Uñ intelligi etiam sic pōt qd̄ hic positū est in extasi: qz cū ei p̄secutori dictū essz de celo: Saule saule qd̄ me p̄sequeris: adempto lumine oculoꝝ carnaliū: r̄s̄debat dño quē sp̄i videbat. Qui autē cū illo erāt vocem r̄s̄dētis audierāt: neminē autē vidētes cui loqueret. Pōt hic extasis etiā illa ei⁹ intelligi de q̄ ip̄e loquens ait: scire se hominem raptū vsq; ad tertiu celū: siue autē i corpe: siue extra corpus nescire: s̄ raptū in pad-

Alia lfa
ingressus

Alia lfa
i iuueularum

Alia lfa
ideo

Alia lfa
tonio

Alia lfa
f adolescentulus
in mētis excessu

Alia lfa
runt

Alia lra
tet

sum: audisse ineffabilia vba q̄ non liceret homi loq̄. **P**ricipes iuda duces eorum: **pricipes zabaloni: pricipes neptalim.** In aplos significet pncipes: vbi est z beniamin adolescētor in extasi: Qui bus v̄bis Paulū significari nēo ambigit: Quis nōie pncipum oēs significant in ecclesijs excellentes atq; imitatione dignissimi. Quid sibi volūt hec noia tribuū israelitarum: Si enī tantū Jude mentio fieret: qm̄ ex hac tribu reges fuerant ex qua z domi⁹ christus fm̄ carnez: id ex hac tribu putare mus figuratos etiaz pncipes testamēti noui. Cū v̄o adiungit pncipes zabaloni: pncipes neptalim: q̄sq; forsitan dicat ex his tribubus aplos fuisse: ex alijs aut nō fuisse. Qd̄ licet v̄n p̄bati h̄ posset non videā: tñ qz nec vnde refellat inuenio: z hoc loco pncipes ecclesiarū ducesq; eaz q̄ in ecclesijs b̄ndicunt dño: video cōmēdari: nō absurde: etiam istū sensum p̄do: sed plus me delectat qd̄ ex isto noim̄ interpretatione clarescit. Hebrez q̄ppe sunt noia: quoz iuda cōfessio interpretari dī. Zabaloni habitaculuz fortitudis: Neptalim dilatio mea q̄ oia verissimos nobis insinuāt pncipes ecclesiaz: dignos ducatu: dignos imitatione: dignos honorib⁹. Martyres nāq; i ecclesijs locū summū tenēt: atq; apice s̄cte dignitatis excellūt. Jam v̄o in martyrio prima p̄fessio est: z p̄ illa q̄cqd̄ acciderit tolerandi sequens assumit fortitudo: deinde post oia tolerata finit̄ angustijs: latitudo p̄sequit̄ in p̄mo. P̄d̄t z sic intelligi vt qm̄ tua h̄ p̄cipue cōmēdat aplos: fidē: sp̄e: caritatez: confessio fit in fide: fortitudo i spe: latitudo in caritate. Fidei q̄ppe ref̄ ē: vt corde credat̄ ad iusticiā: ore autem cōfessio fit ad salutem. In passionib⁹ aut tribulationum res tristis est: h̄ spes fortis est. Si enī qd̄ non videmus speram⁹: p̄ patriam expectamus. Latitudinez v̄o p̄stat caritatis in corde diffuso. Nam p̄summata caritas foras mittit timorem: qui timor tormentum h̄z p̄ aie agustias. Pricipes ḡ iuda duces eorum. Quid: In ecclesijs b̄ndicunt dñm. Pricipes zabaloni: pncipes neptalim pncipes p̄fessionis: fortitudinis: latitudis: pncipes fidei sp̄e: z caritatis. **M**ada de virtutem tuā. Unus aut dñs nr̄ Iesus christus p̄ quem oia z nos in ip̄o quem legimus dei virtutem z dei sapiam. Quō aut deus mādāt christū suū: nisi dum eum cōmēdat: Cōmēdat aut deus caritate suā in nobis: qm̄ dū adhuc peccatores essem⁹

Alia lra
virtutis tue

christus p̄ nobis mortuus ē. Quō nō z cū illo oia nobis donauit: **M**ada deus virtutem tuā. **C**onfirma de⁹ hoc quod opatus es in nobis. **M**ada docendo: p̄firma iubēdo. **E**t tēplo tuo i hierusalē: tibi offerēt reges munera. **A**t tēplo tuo in hierusalem: que est libera m̄ nra: quia et ip̄a ē templū sanctū tuū. **A**b illo ḡ tēplo tibi offerēt reges munera. **Q**uicūq; reges intelligant: siue reges terre: siue reges q̄s discernit sup̄celestis super columbā de argentatā tibi offerent munera. **A**t q̄ mūera: **G**ratiosa. **Q**ue sacrificia: **L**audis. **S**ed huic laudi p̄strepūt chustiana vocabulū habentes: z diuersa sentientes. **F**iat ḡ quod sequit̄. **I**ncrepa feras calami: **N**am z fere sunt: qm̄ nō intelligendo nocent: **E**t fere calami sunt: qm̄ scripturaz sensum p̄ suo errore puerunt. **P**er calamū quippe tam cōuenienter scripture significant: q̄ fm̄o p̄ linguā: fm̄ qd̄ dī: lingua hebrez: vel greca: vel latina: v̄t alia quelibz p̄ efficientē scz id qd̄ efficitur. **U**sitatum est aut in latino eloquio vt scriptura stilus vocet̄ quod stilo fiat: ita ergo z calamus qd̄ calamo fiat. **V**icit ap̄s Petrus indoctos z instabiles puertere scripturas ad p̄prium suū intentū. **D**e sunt fere calami: de q̄bus hic dī: **I**ncrepa feras calami **D**e bis est enī qd̄ adiūgit. **C**ogregatio taurorum inter vaccas populoz: vt̄ excludant̄ hi q̄ p̄bati sunt argento. **L**auros vocans p̄t̄ sup̄biam dure indomiteq; ceruicis: significat enī hereticos. **V**accas aut p̄p̄oz seductiles animas intelligēdas puto: qz facile hos taurorum sequunt̄. **N**on enī p̄p̄os vniuersos seducūt: in q̄bus sunt graues z stabiles: v̄n scriptuz est. **I**n p̄plo graui laudabo te: sed in eis popul̄ quos inuenerūt vaccas. **E**t bis enī sunt qui penetrant domos: z captiuas ducūt mulierculas oneratas peccatū: que ducunt̄ varijs desiderijs erroris semper discētes: z ad veritatis sciam nunq̄ p̄ueniētes. **Q**d̄ aut ait idem ap̄s: **O**portet z hereses esse: vt̄ p̄bati manifesti fiāt in vobis: hoc etiā hic sequit̄: vt̄ excludantur hi q̄ p̄bati sunt argento: id ē qd̄ p̄bati sunt eloquijs dñi. **E**loquia q̄ppe dñi eloquia casta: argentū igne p̄batū terre. **N**az excludant̄ dictū est appareant: emineāt: qd̄ ait ille manifesti fiāt. **C**ū z in arte argētaria exclusores vocant̄: qd̄ de cōfusione masse nouerūt formā vasis exp̄mere. **M**ulti enī s̄sus scripturarū sanctarū latent: z paucis intelligē

Alia lra
tarundina

Alia lra
tin vaccas
excludat
eos qui

tionibus non sunt nec asserunt cōmodi et acceptabilis: nisi cū respōdēdi hereticis cura cōpellit. Tunc enī etiam q̄ negligunt studia doctrine sopore discusso ad audiēdi excitant diligentia: vt aduersarij refellātur. **Beniq̄** q̄ multi scripturarū sanctarū sensus de christo deo asseri sunt cōtra **Sotinum**: q̄ multi de hoīe christo **Abanicheum**: q̄ multi de trinitate **Sabellium**: q̄ multi de vnitāte trinitatis cōtra **Arrianos**: **eunomianos**: **macedonianos**: q̄ multi de catholica ecclesia toto orbe diffusa: et de malorū cōmixture vsq̄ in finem seculi: quod bonis in sacramentorū eius societate nō obsint aduersus donatistas et luciferianos: aliosq̄ si qui sūt qui simili errore vitate dissentiūt: q̄ multi **q̄ ceteros hereticos** quos enumerare vel cōmemorare nimis longū est: et p̄senti op̄i nō necessarius. Quorū tñ sensuū p̄bati asserores aut prozsus laterent: aut non ita enumerent: vt colēminere fecerūt sup̄boz p̄radictōres: q̄s velut tauros: id est iugo discipline p̄sctificolent q̄ non subditos cōmemorat ap̄tus vbi talem dicit eligendū ad episcopatum: vt potēs sit exhortari in doctrina sana et cōtradicentes redarguere. Sūt enī mlti non subditi: vt sunt tauri elatiōe ceruicis: ipatiētes aratri atq̄ iūcture vaniloq̄ et mēt̄ se ductores. **Has mētes significauit iste psalmus appellatiōe vaccarū.** Ad hāc ḡ vtilitatem p̄uidētia diuina p̄mittit tauros cōgregari inter vaccas p̄forū vt excludātur: id est vt emineant q̄ p̄bati sunt argento. Ad hoc enī hereses sinūt esse: vt p̄bati manifesti fiāt: q̄ sic etiā possit itelligi cōgregatio taurorū inter vaccas populorū: vt ab eis vaccis excludant̄ qui p̄bati sunt argento. **Hanc enī habent hereticā intentionem doctores:** vt ab auribus sanimarū q̄s seducere molunt̄ excludāt eos: id est separent eos q̄ p̄bati sunt argento: id est qui idonei sunt docere eloquia dñi. **Sz siue ille huius verbi: siue iste sit sensus: sequitur.**

Disperge gentes q̄ bella volunt: Non enim correctioni: sed contentioni student. **Hoc ḡ p̄phetat vt ip̄i potius dispergant̄ qui corrigi nolūt: q̄ gregē christi dispergere affectāt:** Gentes aut̄ appellauit: si p̄p̄t generatiōes familiarū: si p̄p̄t genera seculorū vbi series successiōis p̄firmavit errorē. **Veniet legati ex egypto: ethiopia pueniet man⁹ ei⁹.** Egypti v̄ ethiopia noīe oīm gētū fidē significauit: a pte totū: legatos appellās recōciliatiōis p̄dicatores.

Pro christo inq̄t legatiōe fungimur tanq̄ deo adhortāte p̄ nos: obsecram⁹ p̄ christo recōciliari deo. Nō ergo de solis israeliticis vnde apostoli electi sunt: s̄ etiā de ceteris gentibus futuros predicatorēs christiane pacis hoc modo mystice p̄phetatū ē. **Qd̄ dō ait: P̄ueniet manus ei⁹: s̄ ait p̄ueniet vindictā eius p̄uersione scz ad eū vt peccata dimittātur: nec peccatores p̄manendo puniant̄.** Quod etiā in alio psalmo dicitur: **P̄ueniam⁹ faciē eius in cōfessiōe.** Sicut p̄ man⁹ vindictā: ita p̄ faciē reuelationē p̄sentiaq̄ s̄iḡt que futura ē i iudicio. **Quia ḡ p̄ egyptū atq̄ ethiopiā toti⁹ orbis gentes significauit: continuo subiunxit.**

Deo regna terre. Non sabellio: non arrio: non donato: non ceteris tauris ceruicatis: sed deo regna terre. **Plures autē codices et latini et maxie greci ita distinctos versus habent: vt non sit in eis vnus versus: deo regna terre: sed deo in fine sit versus superior: atq̄ ita dicatur: Ethiopia pueniet manus deo: Ac inde sequatur in alio vsu. Regna terre: Cantate deo: psallite dño.** Quia distinctione multorum codicū et auctoritate dignorū p̄sonātia sine dubio p̄ferenda fides cōmendari mihi videtur: que opa p̄cedit: quia sine bonorū operum meritis per fidem iustificat̄ impi⁹: sicut dicit apostolus: **Credenti in eū qui iustificat impiū deputat̄ fides ei⁹ ad iusticiam: vt deinde ip̄a fides p̄ dilectionem incipiat opari.** Ea ḡppe sola bōa opa dicēda sunt que fiūt p̄ dilectionē dei. **Hec aut̄ necesse est: vt antecedit fides: vt inde ista: non ab istis incipiat illa: qm̄ nullus operatur p̄ dilectionem dei: nisi prius credat in deum.** **Hec est fides de qua dicit̄.** In christo enim Iesu neq̄ circūcisio aliquid valet neq̄ p̄pucium: sed fides que per dilectionem operatur. **Hec est fides de qua ip̄i ecclesie dicitur in Canticiscāticorū: Venies et pertrāsies ab initio fidei.** Venit enī tanq̄ currus dei in milibus letantiū: prosperum iter habens: et p̄transiūt de b̄ mundo ad patrem: vt fiat in eo quod sponsus ip̄e dicit qui transiūt de hoc mundo ad patrem: **Volo vt vbi ego sum et isti sint mecum: sed ab initio fidei.** Quia ergo vt bōa opera sequantur p̄cedit fides: nec vlla sunt bona opera: nisi que sequuntur p̄cedente fide: nihil aliud videtur dictum: **Ethiopia pueniet manus eius deo: nisi ethiopia credet deo.** Sic enim p̄ueniet

Alia fra
Dulipa

manus ei: id est opa eius. **Qui** nisi ipse
ethiopia: Quia b in greco non est ambiguum:
eius quippe ibi feminino genere aptissime po-
situm est: ac per hanc nihil aliud dictum est quam ethi-
opia pueniet manus suas deo: id est credendo in
deum pueniet opa sua. **Existimo** enim inquit
apostolus: iustificari hominem per fides sine opibus
legis. **In** uideorum deus tuus: **Nonne** et gen-
tium: **Sic** ergo ethiopia que videtur extrema gen-
tium iustificat per fidem sine opibus legis. **Non**
enim ut iustificet de legis opibus gloriatur:
nec proponit fidei merita sua: sed fide preuenit
opa sua. **Plures** sane codices greci non habent
manus: sed manum: quod tantumdem valet:
quoniam per opibus positum est. **Nulli** autem latini
interpretes sic transulissent: ethiopia pueniet
manus suas: quam ut manu sua deo: quoniam pla-
nius habet esse quam: quod nunc dictum est: et salua
veritate fieri posset: quia in greca lingua id pro-
nomen non solum eius: sed etiam sua vel suas potest
intelligi. **Sua** ergo si manu: suas autem si manus.
Non quod est in greco χειρα αυτες quod plures co-
dices habent: et manu eius et manus sua potest
intelligi. **Quod** vero rarum est in codicibus grecis
χειρας αυτες et manus eius et manus suas
latine potest dici. **Hinc** iam velut decursus
per prophetiam rebus omnibus que impletas esse iam
cernimus: hortatur ad laudem christi: ac deinde
pronunciat futurum eius aduentum. **Regna**
terre cantate deo: psallite domino.
Psallite deo qui ascendit super celos
celorum ad orientem. **Ut** sicut nonnulli co-
dices habent. **Qui ascendit super celum celi:**
ad orientem. **In** his verbis ille non intelli-
git christum: quod eius resurrectione: ascensione
que non credit. **Ad orientem** vero quod addidit:
nonne etiam ipsum locum: quoniam in partibus orientis
est ubi resurrexit et ubi ascendit exiit: **Er-**
go super celum celi sedet ad dexteram patris.
Hoc est quod dicit apostolus. **Ipsa** est qui ascendit su-
per omnes celos. **Quid** enim celorum restat post ce-
lum celi: **Quos** et celos celorum possumus dicere
sicut vocauit firmamentum celum: quod tamen celum
etiam celos legimus ubi scriptum est: **Et** aqua que
super celos sunt laudent nomen domini. **Et** quo-
niam inde venturus est ad iudicandos vi-
uos et mortuos. **Attende** quod sequitur.
Ecce dabit vocem suam vocem virtu-
tis: **Ille** qui sicut agnus coram tondente se
fuit sine voce: ecce dabit vocem suam: nec vo-
cem infirmitatis tanquam iudicandus: sed vocem
virtutis tanquam iudicaturus. **Non** enim deus oc-
cultus sicut pus: et in hominum iudicio non ape-
riens os suum: sed deus in manifestus veniet: de-

Alia lfa
t vocis sue

us noster et non silebit. **Quid** desperatis infi-
deles: quod iridetis: **Quid** dicit frater malus:
Tardat dominus meus venire. **Ecce** dabit vocem
suam: vocem virtutis. **Dabit gloriam deo**
super israel: magnificentia eius. **De** quo
dicit apostolus super iherosolimitam dei. **Non** enim omnes qui ex
israel hi sunt israelite: quoniam est et israel secundum carnem.
Unde ait. **Uidete** israel secundum carnem. **Non** autem
qui filii carnis hi filii dei: sed filii promissio-
nis deputantur in semine. **Tunc** ergo qui erit sine
vlla malorum commixtione populus eius tanquam
massa ventilabro emundata: tanquam israel in
quo dolus non est: tunc eminentissima erit super
israel magnificentia eius. **Et virtus eius**
in nubibus. **Non** enim solus veniet ad iu-
dicium: sed cum senioribus populi sui: quibus pro-
misit quod sedebunt super sedes iudicaturi: quod etiam
angelos iudicabunt. **De** sunt nubes. **Beni-**
que ne aliquid nubes intelligerent: securus ad-
iunxit. **Abundabilis deus in sanctis**
suus: deus israel. **Tunc** enim et nomen ipsum
verissime ac plenissime implebit israel: quod est
videns deus: quoniam videbimus eum sicuti est.
Ipsa dabit virtutes et fortitudinem
plebi sue: benedictus deus. **Punc** fra-
giles et infirmi: habemus thesaurum istum
in vasis fictilibus: **Tunc** vero etiam corpo-
rum gloriosissima commutatio: ipsa dabit
virtutem et fortitudinem plebi sue. **Seminat**
enim hoc corpus in infirmitate: surget in vir-
tute. **Ipsa** ergo dabit virtutem quam in sua
carne promissit: de qua dicit apostolus. **Virtutem**
resurrectionis eius: fortitudinem autem quia inimi-
ca destruet mors. **Quoniam** itaque plerumque et ad
intelligendum difficilem psalmum: tandem alii
quoniam ipso adiuuante finimus: benedictus deus
Amen. **Explicit Tractatus de psalmo LXVII.**
Incipit Tractatus de psalmo LXVIII.
Sermo primus de prima parte psalmi.
Quippe in hoc seculo exorti sumus
et aggregati populo dei: quo iam olus
illud ex grano synapis tetedit bra-
chia sua: quo iam fermentum illud quod primo
contemptibile fuit: fermentauit tres mensuras:
id est totum orbem terrarum repatur ex tribus fi-
liis noe: quoniam ab oriente et occidente et
aquilone et austro veniunt qui recubant cum
patriarchis: expulsis foras eis qui de illo-
rum carne sunt nati: et eorum fide non sunt imi-
tati. **Ad** hanc ergo christi ecclesie glorie oculo
aperuimus: et istam sterilem cui gaudium
indictum atque predictum est: quod plures filios ha-
bitura esset: quam illa que habebat virum: iam tale
inuenimus que oblita esset opprobriorum